

יד מהרש"א
מסכת פסחים
אור לארבעה עשר
חלק ג'
מדף יד. עד דף טו:

May 6, 2005

© Yechezkel Folger 2005

בע"ה

. דף יד	3
תמצית סוגיא דר' חנינא סגן הכהנים	3
תוס' ד"ה דאיכא	11
תוס' ד"ה עם בשר	14
: דף יד	16
רש"י ד"ה מתניתין קשיתי'	16
תד"ה הכא טהור וטמא ותד"ה התם פסול וטמא ותד"ה דמדאורייתא בדף טו.	19
. דף טו	29
רש"י ד"ה יניחנה במקום התורפה וד"ה דיקא נמי	29
תד"ה דמדאורייתא	36
תד"ה ולד טומאה דאורייתא	37
: דף טו	41
גמ' אי הכי מאי מודה	41
רש"י ד"ה ר' יוסי לטעמי' כו' ורבינא דאית לי' כו' ומוקי לה לתוס' טומאה דר'	45
תד"ה נימא קסבר	49
תד"ה ר' יוסי לטעמי'	53

דף יד.

תמצית סוגיא דר' חנינא סגן הכהנים

- 1) שני שלישי to טומאת קדשים from ר' חנינא permits an increase in the grade of
- 2) ר' עקיבא adds that
 - a) שמן תרומה that is a שלישי and is considered פסול rather than טמא (see page 16)
 - b) can be made a ראשון לטומאה by burning it in a נר that was made an אב הטומאה by contact with a מת טמא
- 3) מדבריהם ר' מאיר says that
 - a) we derive that תרומת חמץ טהורה in the 6th hour on פסח ערב when the תרומת חמץ is אסור דרבנן but טמא isn't at all
 - b) can be burned with תרומה טמאה that is a ראשון לטומאה
 - c) thereby making the תרומה that was טהור a שני לטומאה
- 4) ר' מאיר disagrees with ר' יוסי
- 5) The גמרא proceeds to explain
 - a) מדבריהם whether by saying
 - i) ר' חנינא and ר' עקיבא referred to ר' מאיר
 - ii) and derived his דין from the דינים they mentioned
 - b) and why ר' מאיר disagreed with ר' יוסי
- 6) At the אמינא stage at דף יד:
 - a) the גמרא asks that
 - i) ר' חנינא or ר' עקיבא shouldn't be able to derive his דין from either
 - (1) ר' חנינא can't be the source
 - (a) because presumably he begins
 - (i) with בשר that מדאורייתא was already a שלישי
 1. so that its starting defect was already great
 2. so we more readily permit enlarging the defect
 - a. by raising it from שלישי to שני
 - (b) whereas in the דין of ר' מאיר
 - (i) the starting defect is only דרבנן
 - (ii) and does not support enlarging the defect
 - (2) ר' עקיבא can't be the source
 - (a) because in his case, too, the starting defect

(b) is also פסול דאורייתא

7) The תירוץ of "נימא קסבר" at דף יד:

- a) The גמרא proposes that ר' מאיר can derive his rule from חנינא
 - i) Because in the case of ר' חנינא the starting טומאה was also only דרבנן
- b) רש"י and תוספות disagree
 - i) On why the starting טמא is only דרבנן at the "נימא קסבר" stage
 - ii) And on
 - (1) whether the גמרא ultimately rejects the "נימא קסבר" approach
- c) נימא קסבר on רש"י
 - i) The starting טומאה for ר' חנינא is דרבנן
 - (1) Because the בשר was נטמא by a כלי שני
 - (2) And everyone agrees that a כלי שני is טמא only דרבנן
 - ii) ר' מאיר then says that
 - (1) just as ר' חנינא is מתיר to add טומאה to a דרבנן
 - (2) Just so it is מותר to add טומאה to an איסור דרבנן
 - (a) By allowing it to touch ראשון דאורייתא
 - (b) thereby becoming שני דרבנן
 - (3) Note that
 - (a) the additional טומאה is דרבנן
 - (b) because it must be that we now hold
 - (i) אין אוכל מטמא אוכל מדאורייתא
 - (c) Since
 - (i) if we were to say that אוכל מטמא אוכל
 - (ii) there would be an upgrade (from שני דרבנן to שני דאורייתא) even if it's a שני דרבנן (instead of a שלישי דרבנן) that touches a ראשון דאורייתא
 - iii) ר' יוסי disagrees
 - (1) because the starting defect of a טומאה
 - (2) is more severe than the starting defect of an איסור
 - (3) so
 - (a) the fact that we permit a starting טומאה to be enlarged
 - (b) says nothing about whether a starting איסור can be enlarged
 - (4) in other words

- (a) τ ומאה is different from איסור
- iv) Why the תירוץ of "נימא קסבר" is rejected
 - (1) ר' יוסי holds that even ר' יוחנן
 - (a) would agree that
 - (i) where the starting defect of the תרומת חמץ is an איסור דאורייתא
 - 1. such as חמץ בשעה ז'
 - (ii) It's מותר to burn this חמץ with תרומה טמאה
 - 1. And thereby to add איסור דאורייתא to the τ ומאה דאורייתא
 - (iii) By analogy to רבי עקיבא
 - 1. who permits τ ומאה דאורייתא to be added to דאורייתא פסול
 - (2) So ר' יוחנן must hold that איסור and τ ומאה are treated alike
 - (a) For both ר' מאיר and ר' יוסי
 - (3) So there is no rationale for explaining why ר' יוסי would disagree with ר' מאיר
- v) and that's why the גמרא ultimately rejects the "נימא קסבר" approach
- d) תוספות on "נימא קסבר"
 - i) Given the clear holding of ר' יוחנן
 - (1) The גמרא could never even have thought
 - (2) That
 - (a) τ ומאה is different from איסור
 - (b) And that this is why ר' יוסי disagrees with ר' מאיר
 - ii) So it must be that
 - (1) the גמרא at the נימא קסבר stage
 - (a) Held that the τ ומאה was דרבנן
 - (b) For the same reason set out by ר' ירמיה below
 - (2) ר' מאיר and ר' יוסי disagree
 - (a) for the reasons also set out below
 - (b) that have nothing to do with ר' יוחנן
 - (3) and the holding of נימא קסבר was never rejected
 - (4) but was instead elaborated on by ר' ירמיה
 - (a) who explains in detail
 - (i) how the בשר became a שלישי
 - (ii) And the points at issue

1. between ר' יוסי and ר' מאיר

8) The שטה of ר' ירמיה'

a) Both ר' יוסי and ר' מאיר agree

i) ר' חנינא for that

(1) טמא was made בשר שלישי the

(a) שני that were משקין with contact By

b) ר' מאיר says that

(1) משקין אינן מטמאין דאורייתא ר' חנינא holds that¹

(2) so that the בשר was a שלישי only דרבנן

(3) and

(a) because of the rule² that

(i) שני that is a משקין every

(ii) ראשון דרבנן Is also a

(b) שלישי דרבנן besides being a

(c) שני דרבנן is automatically also a בשר that

ii) now ר' ירמיה' holds

(1) אוכל מטמא אוכל That

iii) So that when ר' חנינא permits

(1) שני דרבנן that is a בשר the

(2) ראשון דאורייתא to contact a

iv) this proves that

(1) טומאה of the grade we may raise

(2) שני דאורייתא to שני דרבנן from

v) And from this ר' מאיר derives his rule that

(1) איסור דרבנן We may take an

(a) תרומת חמץ Such as

(i) בשעה ו' ב

(2) טומאה דאורייתא and add to it

vi) Note that if

(1) אין אוכל מטמא אוכל

¹ More precisely, ר' יוסי and ר' מאיר disagree on how ר' עקיבא understands ר' חנינא. This disagreement is in turn based on whether ר' עקיבא says דאורייתא מטמאין אינן מטמאין. See page 53.

² כל הפוסל את התרומה מטמא משקין להיות תחלה

- (2) ר' חנינא could not have dealt
 - (a) with בשר that was נטמא by משקין
- (3) because if so
- (4) by touching a ראשון
- (5) the בשר would become only a שני דרבנן
- (6) but the בשר already had that status
 - (a) As soon as it was נטמא by משקין
- (7) So that there would no enlargement of the טומאה
 - (a) When it touches the ראשון
- c) ר' יוסי says that
 - i) ר' חנינא holds
 - (1) משקין מטמאין דאורייתא
 - (2) So that when the בשר touched the משקין
 - (3) The בשר became שלישי דאורייתא
 - ii) When ר' חנינא permits this בשר
 - (1) to touch ראשון לטומאה
 - (2) if אוכל מטמא אוכל
 - (3) This proves that ר' חנינא permits
 - (4) An increase in the טומאה
 - (5) From שני דאורייתא שלישי דאורייתא
 - iii) But this doesn't support ר' מאיר
 - (1) Because ר' מאיר permits additional טומאה
 - (2) Even where the starting טומאה is only דרבנן
 - (3) And is less defective than a שני דאורייתא
- d) שטת ריש לקיש
 - i) When ר' מאיר said למדנו מדבריהם
 - ii) He meant
 - (1) מדבריהם דר' אליעזר ור' יהושע
 - iii) He didn't mean ר' חנינא and ר' עקיבא at all
- e) קשיא
 - i) to which ר' מאיר did ר' יהושע and ר' אליעזר refer
- f) תירוץ
 - i) he meant ר' יהושע in the ברייתא ("חבית א")

- ii) That deals with a
 - (1) חבית של תרומה שנולד בה ספק טומאה
 - (2) In other words the תרומה is 'תלוי'
 - (3) And can be used only להסקה
 - (4) חיוב שמירה ר' יהושע holds that there is no
 - (a) for תרומה that is fit only for הסקה
 - (5) and he permits תרומה תלוי' to result גרמא to that בדרך
- iii) From this מאיר ר' derived that
 - (1) ר' יהושע would also permit טומאה to be applied
 - (a) to תרומת חמץ when it's אסור דרבנן
 - (2) Because that תרומה is also fit only for שריפה
- g) קשיא
 - i) But מאיר ר' in our משנה permits טומאה בידים to the תרומת חמץ
 - ii) While יהושע ר' permits only a גרמא³
- 9) תירוץ
 - a) You're right
 - b) The source isn't א' חבית
 - c) The correct source is another ברייתא ("חבית ב'")
 - d) Where יהושע ר' is מתיר to be
 - i) מטמא תרומה בידים which would otherwise be נטמא anyway
 - e) From this
 - i) מאיר ר' concludes that
 - (1) On ערב פסח it's also
 - (a) מותר לטמא תרומה בידים
 - ii) While יוסי ר' disagrees
 - (1) Because חבית ב' is different
 - (2) Since the טומאה there is necessary to avoid הפסד
- 10) One further point from ד"ה נימא קסבר, דף טו: at תוספות
 - a) קשיא
 - i) Why is it that ר' ירמי' and ריש לקיש disagree
 - b) תירוץ

³ ד"ה נימא קסבר, דף טו: at page 30 discusses why the גמרא doesn't here also rely on another distinction that it uses later: in טהורה the תרומה is only תלוי', while in the משנה the תרומה is only חבית א'

- i) Remember ר' מאיר would agree with ר' יוסי that שטת ר' יוחנן
 - ii) That it's מותר to be
 - (1) מטמא תרומת חמץ
 - (a) בשעה ז'
 - (b) when דאורייתא איסור חמץ is
 - iii) We'll prove that
 - (1) שטת ר' ירמיה agrees with ר' יוחנן
 - (2) and that the essence of the מחלוקת between ר' ירמיה and ריש לקיש is that
 - (a) ר' יוחנן agrees with ר' ירמיה
 - (b) ר' יוחנן disagrees with ריש לקיש
 - c) Here's the proof that ר' יוחנן follows the שטה of ר' ירמיה
 - i) ר' מאיר would agree with ר' יוסי that ר' יוחנן
 - (1) בשעה ז'
 - (2) when דאורייתא איסור חמץ is
 - ii) קשיא
 - (1) ריש לקיש for
 - (a) ר' מאיר relies on הולך לאיבוד
 - (b) based on חבית ב'
 - (c) to permit טומאה
 - (i) בשעה ו'
 - (2) ריש לקיש but for
 - (a) הולך לאיבוד can't explain
 - (i) Why
 - 1. שעה ז' in ר' מאיר agrees with ר' יוסי
 - 2. בשעה ו' But disagrees with him
 - (3) After all the תרומה is just as much הולך לאיבוד
 - (a) בשעה ו'
 - (b) as it is ז' בשעה
 - iii) תירוץ
 - (1) must be that ר' יוחנן holds
 - (a) that ר' יוסי holds
 - (i) that דומה לפסול איסור
 - (2) and that ר' יוסי relies on

(a) ר' עקיבא

(b) who says it's מותר to raise פסול דאורייתא to a higher level of טומאה

iv) קשיא

(1) but how do you know that ר' יוחנן also says that

(2) ר' חנינא relies on ר' מאיר

(a) to compare טומאה דרבנן to איסור דרבנן

(3) הולך לאיבוד ר' מאיר himself relies on

(4) To explain why we can be מטמא תרומת חמץ

(a) שעה ו' As early as

v) תירוץ

(1) If ר' יוחנן didn't hold that

(a) the concept of comparing טומאה to איסור

(b) ר' מאיר had already been broached by

(2) ר' יוחנן would not have said that

(a) שעה ז' in ר' מאיר ר' יוסי agrees with

(b) and that ר' יוסי

(i) Holds איסור דאורייתא דומה לפסול דאורייתא

(ii) And relies on ר' עקיבא

1. מותר who says it's

2. to raise פסול דאורייתא to a higher level of טומאה

d) Here's the analysis for ריש לקיש

i) ר' יוחנן disagrees with ריש לקיש

(1) שעה ז' in ר' מאיר ר' יוסי doesn't agree with

(2) so ר' יוסי doesn't compare איסור לפסול

ii) So there is nothing to suggest that ר' מאיר compares איסור לטומאה

iii) So the logical point they dispute is that

(1) הולך לאיבוד what's מטמא ר' מאיר says we can always be

(2) הולך לאיבוד what's מטמא ר' יוסי holds we can only be

(a) הפסד where there is a

(b) חבית ב' of ברייתא as in the

תוס' ד"ה דאיכא

1) משנה

a) ר' חנינא permits

i) שלישי בשר קדשים that is a

ii) ראשון לטומאה to touch a

iii) and thereby become a שני לטומאה

b) ר' מאיר says that

i) תרומת חמץ טהורה

(1) In the 6th hour on ערב פסח

(a) When the חמץ תרומת is אסור דרבנן but isn't at all

ii) Can be burned with תרומה טמאה that is a ראשון לטומאה

iii) Thereby making the תרומה that was טהור a שני לטומאה

2) גמרא

a) רב אדא בר אהבה

i) תרומה אין אוכל מטמא אוכל for

ii) But קדש אין אוכל מטמא אוכל for

b) רבינא

i) קדש even אין אוכל מטמא אוכל for

c) רבינא קשיא for

i) ר' חנינא that you said for

(1) when בשר שלישי touches בשר קדש ראשון

(2) The שני לטומאה בשר שלישי is raised to

ii) But both are אוכלין

iii) How does this fit with the מאן דאמר who holds אין אוכל מטמא אוכל

d) Two תירוצים

i) First תירוץ

(1) The בשר שלישי touched

(a) not only the בשר ראשון

(b) but also משקין that had wetted the בשר ראשון

(2) And were themselves a ראשון

(3) And משקין

- (a) Unlike אוכלין
 - (i) are מטמא אוכלין
- ii) Second תירוץ
 - (1) You're right that
 - (a) אין אוכל מטמא אוכל
 - (b) But that is only דאורייתא
 - (i) Not דרבנן
 - (c) So by touching the בשר ראשון
 - (i) The בשר שלישי of the טומאה
 - (ii) is increased to שני דרבנן
- 3) תוספות
 - a) קשיא
 - i) Go back to the first תירוץ
 - (1) That the בשר was נטמא by משקין
 - ii) But the משקין that wet the בשר are presumably less than a רביעית
 - iii) What about the rule that משקין can be מטמא only ברביעית
 - b) תירוץ
 - i) less than a רביעית משקין is enough to be מטמא דרבנן
 - ii) So the first תירוץ in the גמרא agrees with the second תירוץ
 - (1) that the טומאה level of the שלישי is increased to שני only דרבנן
 - c) קשיא
 - i) The first תירוץ is somewhat בדוחק
 - (1) because it presumes משקין that aren't mentioned in the משנה
 - ii) now
 - (1) if in the first תירוץ the משקין were מטמא דאורייתא
 - iii) we would understand why
 - (1) the גמרא first proposes the first תירוץ
 - (a) that the משקין raise the level of טומאה דאורייתא
 - (2) and only falls back to the second תירוץ
 - (a) which says the increase in טומאה is דרבנן
 - (3) when the first תירוץ is dismissed for other reasons
 - iv) But if even the first תירוץ sets out an increase in טומאה that is only דרבנן
 - v) why mention this תירוץ דוחק at all

- vi) instead of going straight to the second תירוך
- d) תירוך
 - i) Because at the first תירוך stage
 - (1) the גמרא wasn't prepared to concede that אוכל מטמא אוכל at all
 - (a) even דרבנן
 - ii) We only accept that אוכל מטמא אוכל דרבנן once the first תירוך fails
- 4) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) If the מקשן didn't yet accept that
 - (1) אוכל מטמא אוכל דרבנן
 - ii) Why didn't the גמרא also ask the same קשיא for רב אדא בר אהבה:
 - (1) why there is an issue at all on whether תרומה טמאה can be burned with תרומה טהורה
 - b) תירוך
 - i) In fact the גמרא could certainly have asked this קשיא
 - ii) The גמרא prefers to ask the קשיא for קדשים only because קדשים is mentioned first in the משנה

תוס' ד"ה עם בשר

1) גמרא

- a) בשר קדשים which is a שלישי ר' חנינא
 - i) ראשון בשר קדשים which is a
 - (1) although this increases the טומאה of the first בשר from שלישי to שני
- b) קשיא
 - i) Both the בשר שלישי and the בשר ראשון are אוכלין
 - ii) For the מאן דאמר who says
 - (1) אין אוכל מטמא אוכל (1)
 - iii) Why does the משנה say that the level of the טומאה has increased
- c) תירוץ
 - i) The בשר שלישי also touched משקין that wetted the בשר ראשון
 - (1) And the משקין had been previously made טמא by an **אב הטומאה**
 - (2) So that they were a ראשון the same as the בשר
 - (3) And מטמא אוכלין can be משקין

2) תוספות

- a) קשיא
 - i) מדרבנן כל הפוסל את התרומה מטמא משקין להיות תחלה
 - ii) So משקין becomes a ראשון even if they are נטמא by a שני
 - iii) So why does the גמרא emphasize
 - (1) that the משקין were נטמא by an **אב הטומאה**
- b) תירוץ
 - i) ר' חנינא by his phrase מימיהם של כהנים implies that his rule applied even before the רבנן adopted the rule of 'כל הפוסל וכו'

3) מהרש"א

- a) קשיא
 - i) If the גמרא refers to a time before ר' חנינא when the rule hadn't yet been adopted why does the גמרא use the rule in a קשיא on ר' עקיבא on דף יד: on ר' עקיבא
 - ii) After all ר' עקיבא also uses the phrase "מימיהם של כהנים" so that he's also referring to a time before the rule was adopted
- b) תירוץ
 - i) must be that the real point of תוספות is that

- (1) himself lived before the rule was adopted ר' הנינא
- (2) while ר' עקיבא lived after the rule was adopted

דף יד:

רש"י ד"ה מתניתין קשיתי'

1) גמרא and משנה

a) שני שלישי to raise the level of טומאה for קדשים מותר ר' חנינא

b) מוסיף ר' עקיבא

i) and adds that it's מותר to burn

(1) שמן תרומה שנפסל בטבול יום בנר שנטמא בטמא מת

c) קשיא

i) שני a טבול יום is a

(1) שלישי so שמן that is נפסל בטבול יום becomes a

ii) אב הטומאה is an טמא מת

iii) ראשון the נר that is נטמא by a טמא מת is a

iv) נר if שמן that is a שלישי is נטמא by the

(1) שני the טומאה of the שמן is raised to

v) So both for ר' חנינא and ר' עקיבא

(1) שני שלישי to טומאה is raised from

vi) ר' חנינא on מוסיף ר' עקיבא So how is

d) תירוצ

i) The נר is metal

ii) חרב הרי הוא כחלל because of

iii) טמא מת the נר becomes an אב הטומאה when it contacts a

iv) ראשון the שמן that touches the נר becomes a

v) מוסיף ר' עקיבא So

(1) שמן תרומה of טומאה to raise the level of מותר it's that

(a) ראשון שלישי from

e) קשיא

i) Introductory points

(1) טמא is called מטמא and can be טמא a thing that is

(2) פסול is מטמא and can't be טמא a thing that is

(a) טמא is considered less defective than a

(3) טמא is שלישי בקדשים

- (a) because it can generate a רביעי בקדשים
- (4) שלישי בתרומה
 - (a) Such as the שמן in the case of ר' עקיבא
 - (i) Is a פסול
 - 1. because there is no רביעי for תרומה
- (5) When considering whether it's permissible to raise the level of טומאה
 - (a) We more readily
 - (i) permit the addition of a higher grade טומאה
 - 1. where the initial defect was already relatively great
 - (ii) than we permit the addition of a higher grade טומאה
 - 1. where the initial defect was relatively small
- (6) so we would more readily permit adding
 - (a) טומאה to a lower grade טומאה
 - (b) than to a lower grade פסול
- ii) קשיא
 - (1) Why didn't we answer the prior קשיא as follows
 - (a) נר חרס in fact deals with a ר' עקיבא
 - (i) that is only a ראשון
 - (2) and that raises the טומאה of the שמן from שלישי to שני
 - (3) What מוסיף is ר' עקיבא
 - (a) that it's מותר to raise the טומאה of even a פסול
 - (b) while ר' חנינא deals only with raising the טומאה of what is already טמא
 - (4) And why was the גמרא compelled to say that the נר was metal and an אב הטומאה
- f) תירוץ
 - i) It must be that the נר in the משנה was an אב הטומאה
 - ii) Here's the proof
 - (1) Assume
 - (a) that the נר in the משנה is not metal
 - (b) And is only a ראשון לטומאה
 - (2) שמן can be raised from שלישי to שני by contact with any נר that is a ראשון
 - (3) It doesn't matter whether the נר became a ראשון
 - (a) by touching a שרץ (which is an אב)

(b) or by touching a **טמא מת** (which is also an **אב**).

(4) קשיא

(a) So why does the **משנה** emphasize that what was **טמא** the **נר** was a **טמא מת**

(5) תירוץ

(a) must be that

(i) the **משנה** wants to emphasize that this is

1. a situation where the **נר** is an **אב הטומאה**

(ii) and was made so because

1. it was **נטמא** by a **מת**

2. and it is **מתכת**

a. so that **חרב הרי הוא כחלל** applies

2) רש"י

a) קשיא

i) why didn't the **גמרא** add that

ii) If the **משנה** had referred to a **נר חרס** that is only a **ראשון**

iii) Then not only would we be at a loss to explain why the **משנה** emphasizes that the **טומאה** at the **ראשון** level was caused by a **מת** rather than a **שרץ**

iv) But

(1) Because a **נר**

(a) as a **כלי**

(i) can be **נטמא** only by an **אב**

1. so that a **נר** can never be less than a **ראשון**

(2) we would also be at a loss to explain why the **משנה**

(a) Even needs to imply

(i) By saying that the **נר** was **נטמא** by a **מת**

(ii) That the **נר** is a **ראשון** at all

3) מהרש"א

a) רש"י to the קשיא by תירוץ

i) שני **כלי** can become a **מדרבנן**

ii) And that is why the **משנה** needs to say that in this case the **נר** was a **ראשון**

תד"ה הכא טהור וטמא ותד"ה התם פסול וטמא ותד"ה דמדאורייתא בדף טו.

1) גמרא

- a) שני שלישי from קדשים for טומאה to raise the level of ר' חנינא מתיר
- b) מוסיף ר' עקיבא
 - i) and adds that it's מותר to burn
 - (1) שמן תרומה שנפסל בטבול יום בנר שנטמא בטמא מת
- c) We assume at this stage that
 - i) ר' עקיבא and ר' חנינא derives from ר' מאיר
 - (1) that it's מותר to be מטמא an איסור מדרבנן to the level of שני
 - ii) and that ר' חנינא means
 - (1) it's מותר to raise the level of טומאה
 - (a) From שלישי דאורייתא
 - (b) To שני דאורייתא
- d) Remember also that
 - i) The more severe the starting defect
 - (1) The more readily we permit an increase in the defect
 - ii) A טומאה דאורייתא
 - (1) And even a פסול דאורייתא
 - iii) is a more severe starting defect
 - (1) Than an איסור דרבנן
- e) קשיא
 - i) so how can ר' מאיר decide that
 - (1) it's מותר to be מטמא an איסור דרבנן
 - ii) based on
 - (1) ר' חנינא
 - (a) Who says
 - (b) It's מותר to increase the level of טומאה
 - (i) of a thing that's already טמא דאורייתא
 - (2) or עקיבא
 - (a) Who says
 - (b) It's מותר to increase the level of טומאה
 - (i) Of a thing that's already פסול דאורייתא

- iii) And why is it that ר' יוסי disagrees
 - f) ר' ירמיה' per תירוץ
 - i) Both ר' מאיר and ר' יוסי agree
 - (1) that for ר' חנינא the בשר שלישי was made טמא by contact with משקין that were שני
 - ii) ר' מאיר holds that
 - (1) משקין אינן מטמאין דאורייתא⁴ ר' חנינא holds that
 - (a) so that the בשר was טמא only דרבנן and by touching a ראשון the טומאה is raised to שני level
 - (2) And from this ר' מאיר derives his rule that
 - (a) We may take an איסור דרבנן
 - (i) Such as תרומת חמץ
 - 1. בשעה ו'
 - (b) and add to it טומאה דאורייתא
 - iii) ר' יוסי holds that
 - (1) ר' חנינא holds that משקין מטמאין דאורייתא so that the בשר was already שלישי דאורייתא
 - (2) So from this we cannot derive the rule that
 - (a) We may take an איסור דרבנן
 - (i) Such as תרומת חמץ
 - 1. בשעה ו'
 - (b) and add to it טומאה דאורייתא
- 2) (מהרש"א as explained by תוספות ד"ה הכא טהור וטמא)
 - a) We proved at page 9
 - i) That ר' עקיבא holds for ר' ירמיה' that
 - (1) An איסור דאורייתא is equivalent to פסול דאורייתא
 - ii) And that ר' לוי disagrees and holds that
 - (1) An איסור דאורייתא is not equivalent to פסול דאורייתא
 - b) (מהרש"א as explained by קשיא)
 - i) so why doesn't the גמרא explain that
 - (1) ר' יוסי and ר' מאיר deal with חמץ בשעה ז'
 - (a) when the איסור of חמץ is דאורייתא

⁴ More precisely, ר' יוסי and ר' מאיר disagree on how ר' עקיבא understands ר' חנינא. This disagreement is in turn based on whether ר' עקיבא says אינן מטמאין דאורייתא. See page 53.

- (2) And that שטת ר' ירמל agrees with ר' מאיר
- (a) So he can derive איסור דאורייתא
- (i) From the rule of ר' עקיבא on פסול דאורייתא
- (3) And that שטת ריש לקיש agrees with ר' יוסי
- (a) So he can't derive איסור דאורייתא
- (b) From the rule of ר' עקיבא on פסול דאורייתא
- 3) מהרש"א
- a) קשיא
- i) In our explanation we've said that תוספות asks only that
- (1) מותר לטמאות איסור דאורייתא ר' מאיר for לימוד ר' עקיבא
- ii) why do we assume that תוספות doesn't mean to say that ר' מאיר
- (1) can derive his rule for איסור דאורייתא
- (2) from both
- (a) the חנינא in the case of טומאה דאורייתא
- (b) As well as from the פסול דאורייתא in the case of ר' עקיבא
- (3) In other words
- (a) Maybe פסול and טומאה are equal in severity as a starting defect
- (b) So that once we know that איסור is equal in severity to פסול
- (c) It's automatically equal in severity also to טומאה
- b) תירוץ
- i) The משנה says that ר' עקיבא is מוסיף
- (1) and goes beyond ר' חנינא
- ii) Because ר' עקיבא permits פסול, as well as טומאה, to be נטמא to a higher grade
- iii) So it's obvious that טומאה is a defect that's more severe than פסול
- c) And as further proof
- i) remember that תוספות as summarized on page 9 says that
- (1) according to ר' ירמל
- (a) Even ר' יוסי agrees that it's
- (b) מותר לטמאות תרומת חמץ בשעה ז'
- (2) According to ר' עקיבא
- (a) but not according to ר' חנינא
- ii) So it must be that תוספות holds that טומאה is a defect that's more severe than פסול

- 4) מהרש"א (as explained by א"ת) תוספות ד"ה התם פסול וטמא חלק א'
- a) To this point we've proved
 - i) that once we know that we can add טומאה דאורייתא to a פסול דאורייתא per ר' עקיבא
 - ii) We can deduce that we can add טומאה דאורייתא to an איסור דאורייתא
 - b) Presumably also
 - i) an איסור דרבנן is equivalent to a פסול דרבנן
 - ii) So that we ought to be able to derive from ר' עקיבא that we can add טומאה דאורייתא to an איסור דרבנן
 - c) קשיא
 - i) if אין אוכל מטמא אוכל
 - (1) the upgrade for ר' מאיר in ר' in ר' שעה would be from איסור דרבנן to טומאה דרבנן
 - So in the case of ר' מאיר
 - ii) Why can't we accept that ר' מאיר derives his rule from ר' עקיבא⁵
 - d) תירוץ
 - i) Your presumption is wrong
 - ii) we can't derive from ר' עקיבא that We can add טומאה דרבנן to an איסור דרבנן
 - iii) Because we can
 - (1) more readily add טומאה דאורייתא to what already has the high grade defect that it is פסול דאורייתא
 - (2) than we can add טומאה דרבנן to what has only the low grade defect that it is איסור דרבנן
 - e) Here's proof ("תדע")
 - i) At page 6 review the תירוץ of ר' ירמיה'
 - (1) Who says that ר' יוסי interprets ר' חנינא as dealing with שלישי דאורייתא that is being raised to שני דרבנן according to the מ"ד that אין אוכל מטמא אוכל⁶
 - (2) And that this does not support
 - (3) The case of ר' מאיר
 - (4) Where טומאה דרבנן is being raised to איסור דרבנן
- 5) מהרש"א
- a) קשיא
 - i) part 1

⁵ מאן דאמר accepts that this קשיא doesn't apply to the מ"ד who holds אוכל מטמא אוכל, because for this טומאה דאורייתא in the case of ר' מאיר is raised to איסור דרבנן

⁶ which is the מאן דאמר whose שטה we are now analyzing, as noted in the prior footnote

- (1) The fact that for ר' ירמל'
 - (a) The היתר for ר' חנינא to move from שלישי דאורייתא to שני דרבנן
 - (i) Where the increase is only a relatively slight defect relative to the serious initial defect דאורייתא
 - (b) Can support moving from איסור דרבנן to שני דרבנן where the increase is substantial relative to the less serious initial defect דרבנן
- (2) Proves nothing about whether
 - (a) The היתר for ר' עקיבא to move from פסול דאורייתא to שני דאורייתא where the increase is significant in that it is דאורייתא the same as the initial defect
 - (b) can or cannot support moving from איסור דרבנן to שני דרבנן where the increase is also significant in that it is דרבנן the same as the initial defect
- b) קשיא Part 2
 - i) here's proof
 - ii) although תוספות asked why the rule of ר' מאיר can't be derived from ר' עקיבא
 - iii) תוספות **from the start** accepted that the rule of ר' מאיר can't be derived from ר' חנינא
- c) קשיא Part 3
 - i) so, again
 - ii) why does תוספות say that
 - (1) The fact no rule can be derived from ר' חנינא
 - (2) Proves that no rule can be derived from ר' עקיבא
- d) תירוץ
 - i) תוספות doesn't mean תדע in the sense of a **proof**
 - ii) instead תוספות means that
 - (1) ר' מאיר can't derive his rule from ר' עקיבא
 - (a) because
 - (i) the starting defect for ר' עקיבא is דאורייתא
 - (ii) while the starting defect for ר' מאיר is דרבנן
 - (2) just the same as we knew all along that
 - (a) ר' חנינא can't derive his rule from ר' מאיר
 - (b) for two reasons
 - (i) first reason

1. which we discovered by explaining why עקיבא ר' can't be the source for מאיר ר'
 - i. the starting defect for חנינא ר' is also דאורייתא
 - ii. while the starting defect for מאיר ר' is דרבנן
 - (ii) second reason (which we must have known **from the start**)
 1. the increased דרבנן defect for חנינא ר'
 - a. is insignificant relative
 - i. to the starting דאורייתא defect
 2. while the increased דרבנן defect for מאיר ר'
 - a. is significant relative
 - i. to the starting defect
 - ii. which is also only דרבנן
- 6) (מהרש"א as explained by תוספות ד"ה דמדאורייתא)
- a) focus on the שטה of רמ"א ר' per מאיר ר'
 - i) that מאיר ר' derives his rule that
 - (1) טומאה can be raised to איסור דרבנן (1)
 - (2) From חנינא ר' who says טומאה דרבנן can be raised to a higher level of טומאה
 - b) Note also that
 - i) If אוכל מטמא אוכל
 - (1) שני דאורייתא ראשון דאורייתא בשר שלישי דרבנן that touches
 - ii) If אוכל אינו מטמא אוכל
 - (1) שני דרבנן ראשון דאורייתא בשר שלישי דרבנן that touches
 - c) קשיא
 - i) if אוכל מטמא אוכל
 - (1) We can accept that
 - (a) although איסור דאורייתא is equal to פסול דאורייתא but not to טומאה דאורייתא
 - (b) Still טומאה דרבנן is equal to איסור דרבנן
 - (2) So that
 - (a) From חנינא ר' who holds that שלישי דרבנן can be raised to שני דאורייתא
 - (b) מאיר ר' can derive that איסור דרבנן can also be raised to שני דאורייתא
 - ii) But if אין אוכל מטמא אוכל⁷

⁷ At page 46 we prove that רמ"א ר' must hold that אוכל מטמא אוכל

(1) So that

(a) שני דרבנן שלישי דרבנן holds the ר' חנינא

(b) and ר' מאיר derives from this that איסור דרבנן can also be **raised** to

(i) שני דרבנן

(2) If

(a) טומאה דרבנן assumes that איסור דרבנן is as severe a defect as ר' מאיר

(i) then presumably

1. since there are no levels of איסור דרבנן

a. any איסור דרבנן is as severe a defect as any level of טומאה דרבנן

(b) so why do you say שני דרבנן is a **raise** relative to איסור דרבנן

(3) and, again, if איסור דרבנן is not as severe a defect as טומאה דרבנן

(a) How can ר' חנינא derive his rule from the דין of ר' מאיר

d) תירוץ

i) You're right that

(1) This ר' מאיר can't derive his rule from ר' חנינא because איסור דרבנן isn't as severe a defect as טומאה דרבנן

(2) And we already know that he can't derive his rule from ר' עקיבא

ii) But ר' חנינא and ר' עקיבא does derive his rule from the **combination** of ר' חנינא and ר' עקיבא

iii) Here's how

(1) From ר' חנינא we derive that a defect (טומאה) can be raised from a low grade of that defect (שלישי דרבנן) to a higher grade of that defect (שני דרבנן)

(2) From ר' עקיבא we learn that

(a) Different defects of the same level (פסול דאורייתא and טומאה דאורייתא) are treated as if they were the same defect at the same level

(3) From the combination we learn that

(a) a particular low grade defect (איסור דרבנן)

(b) can be raised to a different defect of a higher grade (טומאה דרבנן)

7) תוספות ד"ה התם פסול וטמא חלק ב'

a) Go back to the תירוץ of ר' ירמיה' once more

b) קשיא

i) We proved that

(1) First

(a) A starting defect that is דאורייתא

- (b) Is a more severe defect than
 - (i) A starting defect that is דרבנן
- (2) second
 - (a) We more readily can add טומאה
 - (i) To a thing that already has a severe defect
 - (ii) Than to a thing that has a relatively slight defect
- ii) So
 - (1) Whereas the starting defect for ר' עקיבא is דאורייתא
 - (2) According to the תירוץ of ר' ירמיה
 - (a) ר' חנינא goes beyond ר' עקיבא to permit additional טומאה where the starting defect is דרבנן
- iii) So why does the ר' חנינא מוסיף היתר ר' עקיבא say that משנה
 - (1) ר' חנינא מוסיף היתר ר' עקיבא
- c) תירוץ
 - i) שלישי דרבנן ר' עקיבא starts with a ירושלמי says that
 - (1) the שמן תרומה that was מטמא טבול יום
 - (a) And made the שמן שלישי a
 - (2) Was only a טבול יום דרבנן
 - (a) Because the טמא that made him a טבול יום
 - (b) Was the בית הפרס of טומאה דרבנן
 - ii) because
 - (1) the starting defect is דרבנן for both ר' חנינא and ר' עקיבא
 - (2) and since ר' חנינא permits an increase in טמא to שני
 - (3) while ר' עקיבא permits an increase in טומאה to ראשון
 - iii) Since
 - (1) It follows that ר' עקיבא is the מאן דאמר who is מוסיף היתר
- 8) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) once you say for ירושלמי that ר' עקיבא deals with דרבנן that is raised to שני
 - ii) Why can't מאיר ר' עקיבא derive from דין that ר' עקיבא can be raised to שני
- 9) תד"ה מדאורייתא חלק ב'
 - a) Introductory points
 - i) we've established for ר' ירמיה that ר' יוסי says

(1) תרומה טמאה ודאי ר' חנינא doesn't permit to be burned with דאורייתא

(2) And that's why ר' מאיר disagrees with ר' יוסי and says

(a) תרומה טמאה can't be burned with דאורייתא that is טהורה

ii) משנה

(1) פסח before תרומה טמאה may be burned with תלוי' ר' יהושע says

iii) גמרא דף כ.

(1) ר' פסח follows before טמאה that says תלוי' משנה (1) The שמעון as understood by ר' יהושע

(2) ר' יהושע says that תרומה טמאה may not be burned with פסח before ר' יוסי disagrees and says

(3) Both ר' שמעון and ר' יוסי say that ר' יהושע says that טהורה can't be burned with פסח before טמאה

ר' יוסי	ר' שמעון	
שורפין מטעם דר' חנינא	שורפין מטעם דר' חנינא	ודאי דאורייתא
אין שורפין	מותר לשורפו	תלוי' דאורייתא
אין שורפין כדר' שמעון	אסור לשורפו דר' חנינא בטמאה דאורייתא משתעי	ודאי דרבנן
אין שורפין כדר' שמעון	מכ"ש דאסור לשורפו	תלוי' דרבנן
אין שורפין כדר' שמעון	מכ"ש דאסור לשורפו	טהורה

b) קשיא (see מהרש"א below for an obvious problem)

i) assume for a moment that תלוי' דרבנן in the משנה means

ii) then for ר' יוסי

(1) Who says that תרומה טמאה ודאי דרבנן can't be burned with

(2) תרומה טמאה can be burned with תלוי' דרבנן even ר' יהושע says before פסח

(3) {keep in mind that the טמאה דרבנן of ר' יוסי can have no greater strength than טמאה דרבנן}

c) תירוץ

i) must be that the assumption is wrong

ii) תרומה טמאה דאורייתא in the משנה deals only with ר' יהושע

מהרש"א 10)

- a) קשיא
- i) how can תוספות ask this קשיא of ר' יוסי
 - ii) After all it's ר' יוסי who says that יהושע ר' says that תלוי **can't** be burned with טמאה
- b) תירוץ
- i) ר' שמעון means to ask its קשיא according to ר' יהושע who says יהושע ר' does permit תלוי to be burned with טמאה before פסח
 - ii) because ר' שמעון agrees that that יהושע ר' says that תרומה טהורה can't be burned with טמאה before פסח
 - (1) So that ר' שמעון in effect says that יהושע ר' disagrees with ר' מאיר
 - (a) who says ר' חנינא deals with דרבנן טמאה
 - (b) And who derives from ר' חנינא that איסור דרבנן is also enough to burn תרומה טהורה with טמאה
 - (2) So it must be that ר' שמעון agrees with ר' יוסי that ר' חנינא doesn't deal with טמאה שלישי דרבנן and that only דאורייתא שלישי can be burned with טמאה
 - (3) So that the קשיא we asked in error for ר' יוסי applies to ר' שמעון this way:
 - (a) קשיא
 - (i) assume for a moment that תלוי in the משנה means דרבנן
 - (b) then for ר' שמעון
 - (i) Who says that ודאי טמאה דרבנן can't be burned with טמאה תרומה
 - (ii) how can יהושע ר' say that even דרבנן תלוי can be burned with טמאה תרומה

דף טו.

רש"י ד"ה יניחנה במקום התורפה וד"ה דיקא נמי

- 1) משנה וגמרא
 - a) שני שלישי to raise the level of קדשים from טומאה to שני שלישי says it's מותר ר' חנינא
 - b) מוסיף ר' עקיבא
 - i) and adds that it's מותר to burn שמן תרומה שנפסל בטבול יום בנר שנטמא בטמא מת (1)
 - c) "מדבריהם" derives ר' מאיר
 - i) that it's מותר to be מטמא an איסור מדרבנן to the level of שני שלישי
 - d) ר' מאיר disagrees with ר' יוסי
- 2) גמרא
 - a) מדברי ר' אליעזר ור' יהושע means מדבריהם ריש לקיש says ריש לקיש
 - b) קשיא
 - i) which ר' אליעזר ור' יהושע have in mind ר' יושע לקיש does ר' אליעזר ור' יהושע
 - c) תירוצ'
 - i) (חבית א') חבית של תרומה שנולד בה ספק טומאה ר' יהושע in the case of
 - ii) The תרומה in that case is תלויה and is fit only for הסקה
 - iii) ר' יהושע holds that there is no שמירה requirement
 - (1) for תרומה that is fit only for burning
 - (2) and is לגרום טומאה מתיר for this תרומה תלוי
 - iv) ר' מאיר says that this ruling for תלוי is instructive
 - (1) for תרומת חמץ טהורה in the 6th hour
 - (a) Because this חמץ is also fit only for burning
 - d) ר' מאיר uses the following words in the משנה to disagree with ר' יוסי
 - ומודים ר' אליעזר (בתרומה טהורה) ששורפין זו לעצמה
 - וזו לעצמה על מה נחלקו על התלוי ועל הטמאה
 - שר' אליעזר אומר תשרף זו לעצמה וזו לעצמה ור' יהושע
 - אומר שתיהן כאחת
 - e) We'll show that this proves that ר' מאיר relies on ר' יהושע
- 3) רש"י ד"ה דיקא נמי
 - a) קשיא

- i) How do these words prove that ר' יהושע relies on ר' מאיר
- b) תירוץ
 - i) obviously ר' יוסי is responding to a proof by ר' מאיר from א' חבית
 - ii) by arguing that א' חבית is different because there יהושע ר' permits טומאה to be caused only to תרומה תלוי'
 - iii) so that א' חבית doesn't support ר' מאיר who permits טומאה for טהורה תרומת חמץ
- 4) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) Earlier we said א' חבית is different
 - ii) Because in it יהושע ר' permits only a גרמא
 - (1) and this doesn't support ר' מאיר who in the משנה is מטמא בידים
 - iii) Why didn't ר' יוסי in the משנה make this distinction
 - b) Two תירוצים
 - i) First תירוץ (considered by מהרש"א to be a דוחק)
 - (1) דף טו: at ד"ה הכי קאמר at רש"י of תירוץ (1)
 - (a) ר' יוסי prefers
 - (i) not to distinguish between גרמא and בידים
 - (ii) and instead to distinguish based
 - 1. on the ground that the משנה is not a תלויה case
 - 2. and that ר' אליעזר agrees with ר' יהושע in a non-תלויה case
 - (2) Second תירוץ
 - (a) At דף כ:
 - (b) ר' שמעון holds that יהושע ר' permits תלויה to be burned with טמאה even בידים
 - (c) In responding to ר' מאיר
 - (i) ר' יוסי prefers to rely on a distinction
 - 1. namely
 - a. that between תלויה and טהורה
 - 2. that will work even for the שיטה of ר' שמעון in יהושע ר'

תד"ה וולד טומאה דרבנן (as explained by מהרש"א)

1) משנה וגמרא

- a) בשר ראשון לטומאה with בשר שנטמא בוולד הטומאה מותר ר' חנינא says it's מותר to burn בשר שנטמא בוולד הטומאה
 - i) Even though this will raise the טומאה level of the טומאה בשר שנטמא בוולד הטומאה
- b) ר' מאיר says
 - i) that it's מותר to be מטמא an איסור מדרבנן to the level of שני
- c) ר' חנינא קשיא for קשיא
 - i) A ראשון וולד הטומאה is a ראשון
 - ii) בשר שנטמא בוולד הטומאה is already a שני
 - iii) So how is its level of טומאה raised by burning it with a ראשון
- d) תירוץ
 - i) The משנה means that the בשר was נטמא by a וולד וולד הטומאה which is a שני
 - ii) So that the בשר was only a שלישי before it was burned with a ראשון and became a שני

2) תוספות (as explained by מהרש"א)

- a) There are two separate פלוגתות
 - i) whether משקין מטמאין דאורייתא (1)
 - ii) whether אוכל מטמא אוכל דאורייתא (1)
- b) If there is a דאמר מאן who holds both
 - i) משקין אינן מטמאין דאורייתא
 - ii) אוכל מטמא אוכל דאורייתא
- c) The גמרא could for that דאמר מאן have proposed the following תירוץ for the קשיא it asked to ר' חנינא
 - i) תירוץ
 - (1) בשר שנטמא בוולד ר' חנינא in fact means שני and that is a שני
 - (2) But that טומאה is only דרבנן because the וולד was משקין
 - (3) אוכל ראשון דאורייתא ר' חנינא teaches that the שני דרבנן can be burned with דאורייתא even though this will raise the level of טומאה of the first בשר from שני דרבנן to שני דאורייתא

3) גמרא

- a) ר' ירמיהו שטה of שטה

- i) Both ר' מאיר and ר' יוסי agree that for ר' חנינא the בשר שלישי was made טמא through a chain that included משקין
- (a) Either as the ראשון**
- (b) Or as the שני**
- ii) ר' מאיר says that
- (1) משקין אינן מטמאין דאורייתא ר' חנינא⁸ holds that
- (2) so that the בשר was טמא only דרבנן
- (3) and
- (a) because of the rule⁹ that every משקין that is a שני is also a ראשון דרבנן
- (b) besides being a שני דרבנן the בשר is automatically also a שני דרבנן
- (c) by touching a ראשון the טומאה level is raised to
- (i) שני דאורייתא
1. If אוכל מטמא אוכל
- (ii) שני דרבנן
1. if אין אוכל מטמא אוכל
- (4) And from this ר' מאיר derives his rule that we may take an איסור דרבנן such as טומאה דאורייתא¹⁰ and add to it תרומת חמץ בשעה ו'
- iii) ר' יוסי holds that
- (1) משקין מטמאין דאורייתא ר' חנינא holds that
- (2) so that the בשר was already a שלישי דאורייתא
- (3) by touching a ראשון the טומאה level is raised to
- (a) שני דאורייתא
- (i) If אוכל מטמא אוכל
- (b) שני דרבנן
- (i) if אין אוכל מטמא אוכל
- (4) So from this we cannot derive a rule that
- (a) We may take an איסור דרבנן and add to it טומאה דאורייתא
- 4) תוספות
- a) קשיא
- i) אין אוכל מטמא אוכל דאורייתא that מאן דאמר for

⁸ More precisely, ר' מאיר and ר' יוסי disagree on how ר' עקיבא understands ר' חנינא. This disagreement is in turn based on whether ר' עקיבא says דאורייתא מטמאין אינן מטמאין משקין להיות תחלה.

⁹ כל הפוסל את התרומה מטמא משקין להיות תחלה.

¹⁰ We will soon discuss an obvious difficulty if אוכל אינו מטמא אוכל.

- ii) How in the words in ***bold italics*** on page 32
- (1) can you say for ר' יוסי
- (a) that one way the בשר could have become a שלישי דאורייתא
- (i) is by touching an אוכל שני
- (ii) That was previously נטמא by a משקין ראשון
- (2) Shouldn't the טומאת שלישי be **דרבנן** only
- (a) Since
- (i) it was נטמא by אוכל שני
- (b) And
- (i) אין אוכל מטמא אוכל
- b) תירוץ
- i) you're right
- ii) It must be that the בשר became a שלישי דאורייתא
- (1) By touching משקין that were a שני
- c) קשיא
- i) but the משקין that were a שני מדאורייתא
- ii) Were also a ראשון דרבנן
- (1) Based on the rule of
- (a) כל הפוסל את התרומה מטמא משקין להיות תחלה
- iii) So that the בשר שלישי דאורייתא
- (1) That we just proved had to touch the משקין
- (a) Is also דרבנן שני
- iv) And by touching בשר ראשון
- (1) It can still not become a שני דאורייתא
- (2) Because אין אוכל מטמא אוכל דאורייתא
- (a) According to the שטה we're analyzing
- v) so why does ר' חנינא say that טומאה is added
- (1) by burning the שלישי with a ראשון
- d) Two תירוצים
- i) First תירוץ
- (1) The תקנה of כל הפוסל hadn't yet been established
- ii) Second תירוץ
- (1) You're right that for ר' יוסי it can't be that the שלישי

- (a) Was נטמא
 - (i) either by אוכלין
 - 1. because
 - a. אין אוכל מטמא אוכל
 - (ii) or by משקין
 - 1. because the משקין would also
 - a. raise the בשר to שלישי

(2) Instead

- (a) עצים ולבונה by נטמא שלישי ר' יוסי says that the
- (b) That were in turn נטמא by משקין that were ראשון
 - (i) So that the דאורייתא of the עצים ולבונה טומאה is
- (c) And for עצים ולבונה there is no תקנה that makes them a ראשון דרבנן

(3) קשיא

- (a) but later in the גמרא
- (b) ראשון is uncertain whether there are grades of טומאה such as ריש לקיש ר' יושן עצים ולבונה ושני

(4) תירוץ

- (a) we have no choice but to assume
- (b) that for the אין אוכל מטמא אוכל דאורייתא מאן דאמר
- (c) There must be grades of טומאה for עצים ולבונה

5) מהרש"א

- a) דף טו: at רש"י
 - i) Relies on this קשיא by תוספות to prove that ר' ירמיהו must hold אוכל מטמא אוכל
 - b) At page 46 we will discuss how רבינא who says אין אוכל מטמא אוכל explains the שטות of ר' מאיר and ר' יוסי
 - c) קשיא
 - i) Why does תוספות ask its קשיא only for ר' יוסי who says משקין אינן מטמאין דאורייתא
 - ii) Why not ask the same קשיא for ר' מאיר Who holds דאורייתא אין אוכל מטמא אוכל as follows
 - (1) If the משקין שני שלישי דרבנן became אוכלין
 - (2) The שני דרבנן are automatically also אוכלין
 - (a) Because the משקין are automatically also ראשון דרבנן
 - (3) So how is the level of טומאה raised by touching אוכל ראשון

(a) When the result can also be no greater than שני דרבנן

(4) Note that

(a) מאיר ר' can't say that the case involves עצים ולבונה instead of משקין

(b) Because if so the שלישי would be טמא דאורייתא

iii) תירוץ חלק א'

(1) for מאיר ר' we can accept a case where the בשר was נטמא by an אוכל שני that was previously נטמא דרבנן by משקין that were a ראשון and that according to מאיר ר' can be מטמא only דרבנן

(2) that אין אוכל מטמא אוכל is not a problem for מאיר ר' because for him the שלישי is דרבנן anyway

(3) and since the שלישי דרבנן is not also a שני its level of טומאה is in fact raised to שני דרבנן when it is burned with a ראשון

iv) תירוץ חלק ב'

(1) Were ירמי' ר' not to constrain us to construct a case where משקין are involved in order to explain the מחלוקת between מאיר ר' and יוסי ר'

(2) We could also have constructed the following case for מאיר ר'

(a) were other מטמא אוכלין ראשון אין because שלישי דרבנן to the level of אוכלין מטמא אוכל

(b) And the שלישי were in turn other מטמא אוכלין to the level of שלישי דרבנן

(3) Here too the שלישי is not at the same time a שני

(a) Because it wasn't נטמא by שלישי משקין

(b) And its level of טומאה is raised to שני דרבנן by burning with a ראשון

d) קשיא

i) שלישי דאורייתא can there ever be a

(1) for מאיר ר' who holds that דאורייתא אין מטמאין

(2) If he also holds אין אוכל מטמא אוכל

ii) תירוץ

(1) yes, but only where the שלישי is a משקין, as in this chain

(a) שלישי דאורייתא מטמא אוכל is כלי ראשון דאורייתא

(b) And the שלישי דאורייתא is then מטמא the משקין אוכל

תד"ה דמדאורייתא

See תד"ה הכא טהור וכו' on page 19

תד"ה וולד טומאה דאורייתא

1) גמרא

- a) שני שלישי from קדשים for טומאה to raise the level of מתיר ר' חנינא
- b) מותר to burn is מוסיף ר' עקיבא
(1) שמן תרומה שנפסל בטבול יום בנר שנטמא בטמא מת
- c) שני to the level of איסור מדרבנן an מטמא to be מותר "מדבריהם" derives ר' מאיר
- d) and says ר' מאיר disagrees with ר' יוסי
i) אינה מן המדה
- e) מודים ר' אליעזר (בתרומה טהורה) ששורפין זו לעצמה
וזו לעצמה
על מה נחלקו על התלוי ועל הטמאה
שר' אליעזר אומר תשרף זו לעצמה וזו לעצמה ור' יהושע
אומר שתיהן כאחת
- f) The תירוץ of קסבר and ירמי' ר' holds that
i) מדבריהם means
(1) מדברי ר' חנינא ור' עקיבא (1)
ii) ר' חנינא
(1) according to מאיר ר' deals with בשר that starts as a שלישי דרבנן
(2) according to יוסי ר' deals with בשר that starts as a שלישי דאורייתא
iii) מאיר ר' compares
(1) חמץ בשעה ו' of איסור דרבנן
(2) to טומאה דרבנן
- g) מדבריהם says ריש לקיש
i) means מדברי ר' אליעזר ור' יהושע
ii) And that both מאיר ר' and יוסי ר' agree that חנינא ר' שלישי דאורייתא בשר that starts as a (1) deals with (2) and he permits further טומאה to be added to this דאורייתא
- h) קשיא
i) which ריש לקיש have in mind ר' אליעזר ור' יהושע
i) Ultimate תירוץ
i) ברייתא ר' יהושע means ריש לקיש

- (1) where ר' יהושע
 - (a) Disagrees with ר' אליעזר
- (2) And is סופה לאיבוד because it would otherwise fall unto חולין טמאה
 - ii) ר' יהושע relies on ר' מאיר
 - iii) ר' יוסי disagrees
 - (1) because חבית ב' is לקולא to avoid הפסד חולין
 - (2) And there is no הפסד חולין in the משנה
- j) See also page 10 where we explained that
 - i) ר' ירמי' disagrees with ריש לקיש
 - ii) because ר' ירמי' assumes that
 - (1) איסור דומה לטומאה
 - (2) And ריש לקיש disagrees
- 2) תוספות
 - a) You just said that ריש לקיש holds that
 - i) שלישי דאורייתא בשר ר' חנינא begins with בשר that is
 - ii) and is מותר to be מטמא this בשר to the level of שני
 - b) Now
 - i) אין אוכל מטמא אוכל דאורייתא
 - ii) the בשר can be raised only to a שני דרבנן
 - c) קשיא
 - i) If you say אין אוכל מטמא אוכל then the בשר שלישי that's דאורייתא must have become טמא by touching משקין
 - ii) So that it must automatically already also be a שני דרבנן because of the rule of כל הפוסל וכו'
 - iii) And when this בשר touches an אוכל ראשון
 - (1) It cannot reach a level higher than שני דרבנן
 - (2) Because אין אוכל מטמא אוכל
 - iv) So how has the level of טומאה been raised
 - d) Recall the תירוץ we used on page 33 to answer the same קשיא for ר' יוסי
 - i) First תירוץ
 - (1) The rule of כל הפוסל hadn't been adopted yet
 - ii) Second תירוץ

- (1) The **בשר** was נטמא by a **שני** consisting of **עצים ולבונה**
- e) תירוץ ריש לקיש can use only the first
- i) because he later is uncertain and asks an איבעיא whether there are grades of **עצים ולבונה** for **טומאה**
- 3) מהרש"א
- a) קשיא could have broadened its תוספות
- i) we just said that ריש לקיש says that everyone including ר' מאיר interprets ר' שלישי דאורייתא as starting with a **חנינא**
- ii) משקין אינן מטמאין דאורייתא דף טז. on ר' מאיר
- iii) קשיא
- (1) so how for ר' מאיר can there ever be a שלישי דאורייתא
- (2) If it was touched by אוכלין it's טמא only because
- (a) אין אוכל מטמא אוכל
- (3) if it was touched by משקין it's טמא only because משקין אינן מטמאין דאורייתא
- (4) It couldn't have been touched by a כלי that was דאורייתא
- (a) Because then the אוכל would have been a שני because only a כלי ראשון is דאורייתא
- (5) Note that קשיא isn't based on the תקנה of הפוסל כל so that to say the תקנה wasn't yet made will not answer this קשיא
- b) Note that at page 35 we used the same argument to prove for ר"מ that only משקין can be a שלישי דאורייתא
- 4) Back to תוספות (as explained by מהרש"א)
- a) Recall that ריש לקיש says that
- i) if ר' מאיר had derived his דין from חנינא ר' we'd be forced to say that חנינא starts with דרבנן
- ii) But we say instead that ר' מאיר derives his לימוד from יהושע ור' אליעזר ור' יהושע and not from חנינא ר'
- b) קשיא
- i) ריש לקיש seems to say that he disagrees with ר' ירמיה' and prefers not to derive the דין of מאיר ר' from חנינא ר'
- ii) Because ריש לקיש prefers to hold that חנינא ר' begins with a שלישי דאורייתא and teaches that this בשר can be raised to a שני
- iii) We said at page 10 that the main point of the disagreement between ר' ירמיה' and ריש לקיש is that ר' יוחנן agrees with ר' ירמיה' and איסור דומה לטומאה that ר' יוחנן doesn't

- iv) So why doesn't ר' ירמיהו say here too that he disagrees with ר' ירמיהו because ר' מאיר needs to assume for ר' מאיר that איסור דומה לטומאה
- c) תירוץ
- i) ר' ירמיהו only makes the point
- (1) that we have a source (ר' יהושע) for the דין of ר' מאיר
 - (2) that would work even if ר' חנינא were to deal with a שלישי דאורייתא
 - (3) so that even ר' ירמיהו who holds איסור דומה לטומאה would agree that ר' מאיר couldn't derive his דין from ר' חנינא
- d) קשיא
- i) Once ר' מאיר derives from ר' יהושע that
- (1) כיון דסופה לאיבוד מטמאין איסור בידים
 - (2) he should apply the same logic to a שלישי דרבנן
 - (3) because a שלישי דרבנן is also סופה לאיבוד
- ii) So how can ר' חנינא limit ר' ירמיהו to a שלישי דאורייתא
- e) תירוץ
- i) ר' אליעזר only for שלישי דאורייתא to ר' חנינא limits ר' ירמיהו
- ii) Who disagrees with ר' יהושע and says it's אסור to be מטמא תרומה that is סופה לאיבוד

דף טו:

גמ' אי הכי מאי מודה

- 1) גמרא
 - a) שני שלישי to טומאת קדשים from ר' חנינא permits an increase in the grade of עקיבא
 - b) adds ("מוסיף") that
 - i) ראשון לטומאה can be made שלישי לטומאה that is שמן תרומה
 - c) says that מדבריהם we derive that
 - i) in the 6th hour on ערב פסח when the תרומת חמץ is אסור דרבנן but תרומת חמץ טהורה isn't טמא at all can be burned with טמא that is a ראשון לטומאה
 - ii) Thereby making the תרומה that was טהור a לטומאה שני
 - d) ר' יוסי
 - i) says that אינה מן המדה and that it's אסור to be מטמא the תרומת חמץ
 - e) The שטה of ר' ירמיה'
 - i) When ר' מאיר says מדבריהם he means ר' חנינא and ר' עקיבא
 - ii) Both ר' מאיר and ר' יוסי agree that for ר' חנינא the בשר שלישי was made טמא by contact with משקין that were שני
 - iii) ר' מאיר derives his rule from ר' חנינא because he says that ר' חנינא¹¹ holds that דרבנן טמא only בשר was טמא so that the משקין אינן מטמאין דאורייתא
 - iii) ר' יוסי holds that
 - (1) משקין מטמאין דאורייתא ר' חנינא holds that
 - (2) שלישי דאורייתא בשר was already so that
 - f) שטת ריש לקיש
 - i) When ר' מאיר said למדנו מדבריהם
 - ii) He meant
 - (1) מדבריהם דר' אליעזר ור' יהושע
 - iii) He didn't mean ר' חנינא and ר' עקיבא at all
 - iv) קשיא
 - (1) to which ר' מאיר did ר' יהושע and ר' אליעזר refer
 - v) תירוץ

¹¹ More precisely, ר' חנינא and ר' יוסי disagree on how ר' עקיבא understands ר' חנינא. This disagreement is in turn based on whether ר' עקיבא says דאורייתא מטמאין אינן. See page 53.

- (1) he meant ר' יהושע in the ברייתא ("חבית א")
- (2) That deals with a
 - (a) חבית של תרומה שנולד בה ספק טומאה
 - (b) In other words the תרומה is תלוי'
 - (c) And can be used only להסקה
 - (d) ר' יהושע holds that there is no חיוב שמירה for תרומה that is fit only for תרומה תלוי' and he permits טומאה to result גרמא to that בהדרך
- (3) From this ר' מאיר derived that
 - (a) ר' יהושע would also permit טומאה to be applied to תרומת חמץ when it's שריפה because that תרומה is also fit only for אסור דרבנן

vi) קשיא

- (1) But that's not right
- (2) תרומת חמץ to טומאה בידים to be added טומאה משנה in our ר' מאיר
- (3) While ר' יהושע permits only a גרמא¹²

vii) תירוץ

- (1) You're right
- (2) The correct source is another ברייתא ("חבית ב") where ר' יהושע is מתיר to be
- (3) סופה לאיבוד that is מטמא תרומה בידים
- (4) From this
 - (a) ר' מאיר concludes that on ערב פסח it's also מותר לטמא תרומה בידים
- (5) While ר' יוסי disagrees because חבית ב' is different Since the טומאה there is necessary to avoid הפסד

g) רבא then refers to a ברייתא in which עקיבא ור' חנינא are set out the same as in the משנה

i) ר' יוסי follows:

- (1) first with מן המדה, i.e. that he disagrees;
- (2) then
 - (a) unlike in the משנה
 - (b) ר' יוסי explains that you can't derive איסור from טומאה or from פסול
- (3) Only afterwards does ר' יוסי say
 - (a) ר' שמעון (per ר' יוסי; see page 30 for the rule per ר' יהושע)
 - (b) תרומה טמאה to be burned with תרומת חמץ טמאה

¹² מהרש"א at 30 discusses why the גמרא doesn't also rely on another distinction that it uses later: in חבית א' the תרומה is only תלוי', while in the משנה the תרומה is טהורה

- (i) but not תלוי
 - (ii) And certainly not טהורה
- h) ריש לקיש by רבא
- i) If ריש לקיש is right that ר' מאיר based his holdings on יהושע in חבית ר' יהושע
 - ii) Then
 - (1) why after ר' יוסי disagrees (אינה מן המדה)
 - (2) does he first explain that איסור is different from טומאה or פסול
 - (a) which suggests that ר' מאיר derived his rule from the טומאה and פסול of ר' עקיבא and ר' חנינא
 - (3) Instead of explaining immediately that אינה מן המדה because חבית is different from המץ
- i) תירוץ
- i) ר' חנינא mistakenly thought that ר' מאיר relied on ר' יוסי
 - ii) but after ר' מאיר said the source was יהושע in חבית א'
 - (1) ר' יוסי proceeds to explain why חבית is different
- j) ר' ירמיה then says that
- i) ר' חנינא is the source for the דין דר' מאיר as we explained earlier
- k) קשיא
- i) In the משנה unlike the ברייתא
 - ii) after ר' יוסי disagrees with ר' מאיר and says אינה מן המדה
 - iii) ר' יוסי explains that
 - (1) ר' יהושע is different because he deals with תלוי and not with טהורה
 - iv) the משנה never explains for ר' יוסי why ר' חנינא is different
 - v) Now
 - (1) If ר' ירמיה is correct that ר' מאיר never referred to יהושע
 - (2) Why does ר' יוסי explain why ר' יהושע is different
 - (3) And he never explains why ר' חנינא is different
- l) תירוץ
- i) With his words אינה מן המדה
 - (1) ר' חנינא already meant that ר' מאיר can't rely on ר' יוסי
 - ii) He then tells ר' מאיר
 - (1) now that I've explained why ר' חנינא doesn't support you
 - (2) you should also realize that you can't fall back to ר' יהושע for support

2) מהרש"א

a) קשיא

- i) It is a דוחק to say that המדה מן אינה implies that ר' חנינא can't be the source
- ii) Instead why didn't the גמרא answer here too
 - (1) The same as it did earlier for the ברייתא for ריש לקיש
- iii) That ר' יוסי misunderstood
- iv) And thought that ר' מאיר derived his rule from ר' יהושע

b) תירוץ

- i) when we earlier questioned ריש לקיש from the ברייתא
 - (1) and we answered that ר' יוסי was mistaken and thought first
 - (a) that ר' חנינא derived his דין from ר' מאיר
 - (2) The ברייתא ended by saying
 - (a) That once ר' יוסי realized his error
 - (i) And that ר' מאיר derived his rule from ר' יהושע
 - (b) ר' יוסי followed up and explained why ר' יהושע is different
 - ii) but now that we're questioning ר' ירמי' from the משנה
 - (1) if ר' יוסי was mistaken at first and explained away ר' יהושע
 - (2) He ultimately must have realized that ר' מאיר really based his rule on ר' חנינא
 - (3) Yet we find no record of any response to this by ר' יוסי

c) קשיא

- i) maybe ר' יוסי didn't respond because he conceded to ר' מאיר based on ר' חנינא

d) תירוץ

- i) If ר' יוסי conceded once ר' מאיר explained that his source was ר' חנינא
- ii) The גמרא would have explicitly mentioned this source

- ii) He meant יהושע where מדבריהם דר' אליעזר ור' יהושע is מתיר to be מטמא
 - (1) תרומה שסופה לאיבוד
 - iii) He didn't mean ר' חנינא and ר' עקיבא at all
- 2) רש"י
- a) קשיא
 - i) ר' מאיר says for ר' ירמיה that ר' חנינא says a שלישי דרבנן is being raised to שני by touching an ראשון אוכל
 - ii) But
 - (1) if אין אוכל מטמא אוכל it had to be משקין שניים that were מטמא the שלישי
 - (2) And those משקין are automatically also שני דרבנן so that the בשר that's שלישי דאורייתא is also שני דרבנן
 - iii) And because אין אוכל מטמא אוכל
 - (1) by touching an ראשון אוכל
 - (2) The בשר can still achieve no more than שני דרבנן
 - (3) So there is no raise by touching the ראשון
 - iv) So the תירוץ of ר' ירמיה doesn't work for רבינא who holds אוכל מטמא אוכל
 - v) So how does רבינא explain the מחלוקת between ר' מאיר and ר' יוסי
 - b) תירוץ (as explained by מהרש"א)
 - i) Must be that רבינא agrees with the שטה of ריש לקיש
 - ii) While ר' חנינא himself
 - (1) deals with a case where the בשר is a שלישי דאורייתא
 - (2) and ר' חנינא teaches us that by touching a ראשון the בשר can be raised to שני -- albeit only to a שני דרבנן because אין אוכל מטמא אוכל
 - iii) Since ר' חנינא deals with a שלישי דאורייתא his rule can't be a source for ר' מאיר who deals with דרבנן איסור
- 3) מהרש"א part 1
- a) קשיא
 - i) how did the בשר become שלישי דאורייתא
 - ii) Can't be by touching אוכל that is a שני
 - (a) Because רבינא says that אין אוכל מטמא אוכל
 - iii) Can't be by touching משקין that are a שני
 - (1) Because the משקין become a דרבנן ראשון automatically
 - (2) this would make the שלישי also a שני דרבנן
 - (3) so that there would be no additional טומאה when it touches a ראשון

- iv) Can't be by a touching a כלי that is a שני
 - (1) Because a כלי can be a שני only דרבנן
- b) תירוץ
 - i) Must be through contact with עצים ולבונה that are מטמא but don't count as אוכל
- 4) מהרש"א part 2
 - a) קשיא
 - i) if this is what רש"י means and the בשר starts as דאורייתא
 - ii) why does רש"י say "דאיכא עלה טומאה דרבנן"
 - b) תירוץ
 - i) רש"י refers to the additional דרבנן at the שני level that attaches once the בשר touches a ראשון
 - ii) And which for רבינא is only דרבנן because אין אוכל מטמא אוכל
 - c) קשיא
 - i) But maybe רש"י means
 - ii) that ר' חנינא would apply to רבינא
 - (1) The same שטה that רש"י used earlier at page 4 to explain "נימא קסבר"
 - (2) Namely
 - (a) The שלישי is indeed דרבנן
 - (b) But it isn't at the same time a שני דרבנן
 - (c) Because it didn't become a שלישי through משקין
 - (d) But rather through a כלי שני that is טמא דרבנן
 - (e) So that by touching a ראשון
 - (f) There is in fact an increase in טומאה as it moves to שני דרבנן
 - iii) And in this way
 - (1) when רש"י says "דאיכא עלה טומאה דרבנן"
 - (2) רש"י means literally that we start (not end) with a דרבנן טומאה
 - d) תירוץ
 - i) רש"י couldn't intend this approach to explain ר' חנינא for רבינא
 - ii) because if so
 - (1) why would רש"י need to explain the מחלוקת between ר' מאיר and ר' יוסי as ריש לקיש based on
 - (2) instead of saying more simply the same as רש"י said for "נימא קסבר" at page 4

(3) that

(a) איסור דומה לטומאה holds ר' מאיר

(i) and that's why he can derive a דין for איסור דרבנן from ר' חנינא

(b) דומה לטומאה is not איסור holds ר' יוסי

(i) and that's why he can't derive a דין for איסור דרבנן from ר' חנינא

e) קשיא

i) maybe indeed ר' חנינא means to apply the facts נימא קסבר רש"י

ii) but he can't explain the מחלוקת of ר' מאיר and ר' יוסי on these facts

iii) because once we know from ר' יוחנן that איסור דומה לטומאה

iv) we don't want to say that ר' יוסי holds that איסור is not דומה לטומאה

f) תירוץ

i) If ר' יוסי in the end agrees that איסור דומה לטומאה we have an even better reason not to apply the facts נימא קסבר ר' חנינא

ii) Because then ר' יוסי would have no good reason to disagree with ר' מאיר who derives his rule on איסור דרבנן from the rule of ר' חנינא on טומאה דרבנן

תד"ה נימא קסבר

1) גמרא

- a) שני שלישי from טומאת קדשים permits an increase in the grade of ר' חנינא
- b) ראשון שלישי לטומאה that is שמן תרומה ("מוסיף") adds ר' עקיבא לטומאה
- c) מדבריהם we derive that ר' מאיר says that
 - i) in the 6th hour on ערב פסח when the תרומת חמץ is טהורה but is not טמא at all
 - ii) ראשון לטומאה that is a תרומה טמאה can be burned with
 - iii) שני לטומאה a טהור that was תרומה thereby making the
- d) ר' מאיר and disagrees with ר' יוסי מן המדה ר' יוסי says
- e) The שטה of ר' ירמל
 - i) ר' עקיבא and ר' חנינא he means מדבריהם ר' מאיר says When
 - ii) Both ר' חנינא and ר' יוסי agree that for ר' חנינא the בשר שלישי was made טמא by contact with משקין שני that were
 - iii) ר' חנינא holds that ר' מאיר derives his rule from ר' חנינא because he says that ר' חנינא¹⁴ holds that only טמא was בשר so that the משקין אינן מטמאין דאורייתא
 - v) ר' יוסי holds that
 - (1) משקין מטמאין דאורייתא ר' חנינא holds that
 - (2) שלישי דאורייתא בשר was already
 - (1) So from the rule of ר' מאיר ר' חנינא can't be derived from
- f) שטת ריש לקיש
 - i) מדבריהם למדנו ר' מאיר said When
 - ii) He meant יהושע where מדבריהם דר' אליעזר ור' יהושע is מתיר ר' יהושע to be מטמא
 - (1) תרומה שסופה לאיבוד
 - iii) He didn't mean ר' חנינא and ר' עקיבא at all
- g) ר' מאיר would agree with ר' יוסי ר' יוחנן holds that
 - (1) בשעה ז'
 - (2) דאורייתא איסור חמץ when
- h) This proves that ר' חנינא means from מדבריהם ר' יוחנן holds that

2) תוספות

¹⁴ More precisely, ר' חנינא and ר' יוסי disagree on how ר' עקיבא understands ר' חנינא. This disagreement is in turn based on whether ר' עקיבא says דאורייתא מטמאין אינן. See page 53.

- a) This is the proof:
- i) ר' מאיר ר' יוסי would agree with ר' יוחנן
 - (1) דאורייתא איסור חמץ בשעה ז'
 - ii) קשיא
 - (1) ריש לקיש
 - (a) ר' מאיר relies on הולך לאיבוד to permit טומאה
 - (i) בשעה ו'
 - (2) ריש לקיש
 - (a) הולך לאיבוד can't explain
 - (i) ר' מאיר agrees with ר' יוסי why שעה ז' in
 - (ii) But disagrees with him בשעה ו'
 - (3) הולך לאיבוד is just as much תרומה
 - (a) בשעה ו'
 - (b) as it is ז' בשעה
 - iii) תירוץ
 - (1) ר' יוסי holds that ר' יוחנן must be that
 - (a) איסור דומה לפסול holds that
 - (2) ר' יוסי relies on that
 - (a) ר' עקיבא
 - (b) מותר who says it's
 - (i) טומאה of a higher level פסול דאורייתא to raise
 - iv) קשיא
 - (1) ר' יוחנן also says that but how do you know that
 - (2) ר' מאיר relies on ר' חנינא to compare איסור דרבנן to טומאה דרבנן
 - (3) ר' מאיר himself relies on הולך לאיבוד to explain why we can be מטמא שעה ו' as early as תרומת חמץ
 - v) תירוץ
 - (1) ר' יוסי compares דאורייתא איסור in שעה ז' to ר' יוחנן would not have said that פסול דאורייתא
 - (2) ר' יוחנן were not to hold that
 - (a) איסור to טומאה even comparing the concept of
 - (b) ר' מאיר had already been broached by
- b) Here's the analysis for ריש לקיש

- i) שעה ז' in ר' מאיר doesn't agree with ר' יוסי
 - ii) איסור לפסול ר' יוסי doesn't compare
 - iii) So there is nothing to suggest that ר' מאיר compares לטומאה
 - iv) So the logical point they dispute is that
 - (1) הולך לאיבוד what's מטמא ר' מאיר says we can always be
 - (2) הולך לאיבוד what's מטמא ר' יוסי holds we can only be
 - (a) הפסד where there is a
 - (b) חבית ב' of ברייתא as in the
- 3) מהרש"א
- a) although we've proved that ר' יוחנן holds that ר' מאיר derives his rule for שעה ו' from ר' חנינא
 - b) There is nothing to stop us from saying
 - i) That ר' מאיר can also derive his rule for שעה ז' from ר' עקיבא the same as יוסי ר'
 - c) Moreover see ר' יוסי לטעמי תד"ה at page 53
 - i) Where ר' ירמי' concludes for תוספות that
 - (1) the essence of the disagreement between ר' מאיר and ר' יוסי on whether משקין מטמאי דאורייתא
 - (2) Isn't a disagreement on what they themselves hold
 - (3) But on what ר' עקיבא holds
 - ii) Given that they base their holdings for שעה ז' on ר' עקיבא and their מחלוקת on מחלוקת ר' עקיבא goes to what ר' עקיבא holds
 - iii) In order to reduce the number of מחלוקות
 - iv) It's is logical that both ר' מאיר and ר' יוסי base their entire positions on ר' עקיבא
 - (1) Including their differing interpretations of ר' חנינא
 - (2) As follows
 - (a) both agree from the word הוסיף for ר' עקיבא that ר' עקיבא adds to ר' חנינא and agrees with ר' חנינא
 - (b) ר' חנינא understood ר' עקיבא how ר' יוסי and ר' מאיר disagree
 - (c) ר' מאיר says
 - (i) משקין מטמאין דרבנן ר' עקיבא holds
 - (ii) טומאה דרבנן ר' חנינא deals in
 - (iii) So we can derive from ר' חנינא a rule for איסור דרבנן
 - (d) ר' יוסי says
 - (i) משקין מטמאין דאורייתא ר' עקיבא holds

(ii) so טומאה דאורייתא ר' חנינא deals in

(iii) So we can't derive from ר' חנינא a rule for איסור דרבנן

d) By way of further introduction to תד"ה ר' יוסי לטעמי

i) Keep in mind that

(1) If ר' עקיבא himself says משקין מטמאין דרבנן

(2) We can derive the rule of ר' מאיר from ר' חנינא as understood by ר' עקיבא

(3) even if we ourselves hold משקין מטמאין דאורייתא

ii) because

(1) the point at issue

(a) isn't whether משקין מטמאין דאורייתא

(b) but whether it's מותר to be מטמא an איסור דרבנן

(2) and we see from ר' עקיבא that

(a) in a case that he rightly or wrongly interpreted as being טמא דרבנן

(b) ר' עקיבא said that ר' חנינא properly allowed the level of טומאה to be increased

תד"ה ר' יוסי לטעמי'

1) גמרא

- a) שני שלישי from טומאת קדשים permits an increase in the grade of ר' הנינא
- b) ראשון לטומאה שלישי לטומאה that is שמן תרומה ר' עקיבא adds that
- c) ערב פסח in the 6th hour on תרומת חמץ טהורה we derive that מדבריהם ר' מאיר says that תרומת חמץ is אסור דרבנן but is not טמא at all can be burned with תרומה שני לטומאה טהור that was a לטומאה ראשון לטומאה thereby making the תרומה that was
- d) ר' מאיר ר' יוסי disagrees with
- e) The שטה of ר' ירמ' i) Both ר' מאיר and ר' יוסי agree that for ר' הנינא the בשר שלישי was made טמא by contact with משקין that were שני ii) ר' מאיר לטעמי' holds that
 - (a) דרבנן טמא only בשר was טמא so that משקין אינן מטמאין דאורייתא
 - (b) And ר' מאיר says the rule should be the same for אסור דרבנן
- (1) שלישי בשר was טמא so that משקין מטמאין דאורייתא ר' יוסי לטעמי' (1) איסור דרבנן and this proves nothing for דאורייתא
- b) Keep in mind the following פסוקים
 - i) ויקרא יא' לג' לענין אוכלין וכל כלי חרש אשר יפול מהם אל תוכו (1) כל אשר בתוכו יטמא ואותו תשבורו (2)
 - ii) ויקרא יא' לד' לענין משקין מכל האוכל אשר יאכל אשר יבוא עליו מים יטמא (1) וכל משקה אשר ישתה בכל כלי יטמא (2)
- c) ר' עקיבא i) צירי reads in יטמא לג as if it were written with a צירי ii) So אוכל which was inside the כלי and is a שני can be מטמא חולין to make a שלישי
- d) At דף יח. יח. ריש לקיש says i) When ר' יוסי says in our גמרא that משקין are מטמא דאורייתא ii) He is saying this for ר' עקיבא
 - (1) Because he reasons
 - (a) That just as ר' עקיבא reads in יטמא לג with a צירי
 - (b) Just so, ר' עקיבא should read the יטמא in פסוק לד with a צירי

- (c) It follows that
- (i) ר' עקיבא holds
1. משקין מטמאין אוכלין דאורייתא
- iii) But ר' יוסי himself holds that משקין aren't דאורייתא
- 2) (מהרש"א as explained by תוספות)
- a) קשיא
- i) If the גמרא had only said ר' יוסי לטעמי
- (1) We could have accepted that this means
- (a) Not what ר' יוסי himself holds
- (b) But the view that ר' עקיבא takes of what ר' עקיבא holds
- ii) But since the גמרא also says ר' מאיר לטעמי
- (1) And there the גמרא means the personal view of ר' מאיר
- (a) Because ר' מאיר says outright on דף טז.
- (b) That he holds משקין אינן מטמאין דאורייתא
- (2) Why does the גמרא use the same phrase for ר' יוסי
- b) תירוץ
- i) ר' יוסי disagrees with ר' מאיר
- (1) and says that ר' עקיבא also holds משקין אינן מטמאין דאורייתא
- (2) so the phrase לטעמי
- (3) for both ר' יוסי and ר' מאיר
- (4) means their views of what ר' עקיבא holds
- ii) this fits with what we said for the prior תוספות
- (1) that their disagreement on what can be derived from ר' חנינא
- (2) is really a disagreement on how ר' עקיבא understood ר' חנינא
- c) קשיא
- i) how does ר' מאיר answer the point of ר' יוסי
- ii) That פסוק לד' should read the יטמא in עקיבא ל'
- (1) Which deals with טומאת משקין
- (2) With a צירי
- (3) To teach that משקין מטמא other things
- iii) The same way that ר' עקיבא reads the יטמא in פסוק לג'
- (1) To teach that אוכלין מטמא other things
- d) תירוץ

- i) the **טמא** in **לד פסוק** doesn't refer to **משקין** at the end of the **פסוק**
- ii) rather
 - (1) it refers to the **אוכלין** at the beginning of the **פסוק**
 - (2) to teach that **אוכלין** can become **טמא**
 - (a) only once they're **הוכשר** with water or other **משקין**
- e) **קשיא**
 - i) If per **ר' מאיר** for **ר' עקיבא** all of **לד' פסוק** teaches only **הכשר**
 - ii) how does **ר' עקיבא** know that **משקין** can even become **טמא** themselves
- f) **רבינו יוסף מירושלים** of **תירוח**
 - i) By teaching that **חולין** can become a **שלישי**
 - ii) **פסוק לג'** also indirectly teaches that **משקין** can become **טמא**
 - iii) because the **שלישי** must be a **משקה** that were **נטמא** by an **אוכל שני**
 - iv) Here's the proof:
 - (1) What was the **שני** that was **מטמא** the **שלישי בחולין**
 - (a) The **שני** couldn't be **משקין**
 - (i) because **ר' מאיר** holds for **ר' עקיבא** that **משקין** aren't **מטמא דאורייתא**
 - (b) The **שני** couldn't be a **כלי**
 - (i) because **דאורייתא** only an **אב** can be **מטמא** a **כלי**
 - (c) The **שני** couldn't be **עצים ולבונה**
 - (i) because these items apply to **קדש** only
 - (d) must be that the **שני** is an **אוכל**
 - (2) and note that
 - (a) the **שני** can be **אוכל** only if the **שלישי** is **משקין**
 - (b) Because if the **שלישי** is also **אוכל** all agree on **דף יד**. that
 - (i) **בחולין** אין **אוכל מטמא אוכל**